

יתרו

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 566 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 453 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב בן מרים זצ"ל ט"ו שבט תש"פ

999 ה'תש"פ

האסק 999 ה'תש"פ

במרכז פרשתנו מופיע מעמד הר סיני וקבלת התורה - עשרת הדברות. ההתגלות האלוהית המתוארת ממעמד זה היא בלתי ניתנת להבנה במושגים המציאותיים המוכרים לנו. אך-טבעי הוא שעשרת הדברות נחשבות עבור כל יהודי באשר הוא, כעיקר ותמצית התורה. ואכן, כל אחד מעשרת הציוויים, מהוה יסוד ועיקר בקיום רצון ה'. הציווי העשירי והאחרון הוא "לא תחמד". ה' יתברך מצווה את בני ישראל שלא לחמוד (שלא נרצה-נתאוה לעצמנו) דברים ששייכים לזולת כפי שכתוב (כ, יד): "לא תחמד בית רעך (ט) לא תחמד אֶשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדוֹ וְאִמְתּוֹ וְשׂוֹרוֹ וְחִמְרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ".

ועוד, בדברה זו - "לא תחמד" - התורה מפרטת בתחילה ב"בית רעך" לאחר מכן "אשת רעך", "ועבדו, ואמתו, ושורו וחמרו" ולבסוף "וכל אשר לרעך", הרי האסור הוא לא לחמוד כל מה ששייך לחברי מדוע הפירוט הזה? הרי הכל נכלל ב"וכל אשר לרעך"?! מדוע הפסוק מוסיף "וכל אשר לרעך"? אלא, שלפעמים אנחנו רוצים דבר מסוים שיש לחבר, אבל אנחנו צריכים להבין שיחד עם זה באה כל ה'חבילה' שלו... אתה חומד (רוצה) את הרכב של החבר, אבל אתה לא יודע מה קורה אצלו בבית; אתה רוצה את הבגד של החבר, אבל אתה לא מתאר לעצמך מה קורה אצלו בלב, וכן על זה הדרך.

ופירושו רבותינו ז"ל, שהאיסור 'לא תתאוה' מתייחס לתאוה שבלב בלבד. החושב בלבו כיצד יגרום לחברו למכור או להעניק לו חפץ מסוים שברשותו, עובר על 'לא תתאוה'. וראוי להתאמץ שלא להתאוות כלל לחפץ של חברו, דהיינו אף ללא מחשבה כיצד יעבור החפץ מרשות חברו לרשותו. והמתאוה לחפץ של חברו, וגורם ביודעין לכך שחברו ימכור לו את החפץ או יעניקהו לו במתנה - כגון שמפציר בו שוב ושוב עד שהסכים לכך, או ששולח אנשים נכבדים לבקש זאת ממנו - עובר באיסור 'לא תחמד'; אך כל עוד לא נכנס החפץ לרשותו, אינו עובר ב'לא תחמד'.

כתוב באבות (ה, כא): "רבי אלעזר הקפ"ר אומר, הקנאה והתאוה והקב"ד, מוציאים את האדם מן העולם". זה נכון לא רק בגלל שהם גורמים לי להיות כל חיי במרדף בלתי פוסק אחרי מה שאין לי, אלא, יתירה מזו, כיון שהם גורמים לי לא להיות מונח במה שמתאים לי באמת, ולחפש דברים שאינם מתאימים - וממילא אינם טובים לי. זה הפירוש "מוציאים את האדם מן העולם" - הם מוציאים ומנתקים אותי מהעולם האמיתי שאני צריך לחיות בו, ומשייכים אותי למקום שאינו נכון עבורי. הרי ה' בוודאי סיפק לי את מה שאני צריך והכי טוב בשבילי, כדי לזכות לחיים מאושרים באמת.

הטור וה'שולחן ערוך' פוסקים כרמב"ם (חושן משפט ש"ט, י): כל החומד עבדו או אמתו או ביתו... של חברו... והפציר בו עד שלקחו ממנו, הרי זה עובר ב'לא תחמוד'. כל המתאוה ביתו או אשתו וכליו של חברו... כיון שחשב בליבו... עבר בלא תעשה של 'לא תתאוה', ואין תאוה אלא בלב בלבד.

אם כן הם פני הדברים כדאי לאמץ את דברי רבותינו: "איזהו עשיר - השמח בחלקו" - במה שה' נתן לך.

אם כן שני האיסורים הם במחשבת הלב.

כאשר אנחנו מתבוננים מעט בתוכן הציווי, מתעוררת תמיהה עצומה: מה הפירוש? אני רואה בית יפה שבנה חבר, בגד יפה שקנה חבר ועוד אינספור דוגמאות. אסור לי לרצות לעצמי דבר כזה?! אני הרי לא גונב ממנו את זה, חס ושלום, אלא בסך הכול מתעורר אצלי רצון שיהיה גם לי את אותו הדבר?! איך אפשר לדרוש מבנאדם, בן-אנוש, שלא ירצה כלום ממה שהוא רואה אצל אחרים?! השאלות הללו מקבלות משנה-תוקף דווקא בעקבות אמרת חז"ל שהובאה לעיל, "כל המקיים ציווי זה, כאילו קיים כל התורה כולה". מה הופך ציווי שכזה למרכזי ועיקרי כל כך?! אמרו חז"ל, שה' יתברך סיים את עשרת הדברות עם הציווי "לא תחמד", כיון ש"כל המקיים ציווי זה, כאילו קיים כל התורה כולה". ובפסקתא רבתי (פרשה כ"א) אומר רבנו הקדוש: רבי יקום אומר, העובר על 'לא תחמד' כאילו עובר על עשרת הדברות. ורבנו בחיי בספרו 'כד הקמח' (ערך חמדה) כותב: ועוד אפשר לומר כי קבעתו תורה עשירי, כלומר אחרון, מפני שהוא שקול כנגד כל הדברות, שכל מי שלא נזהר מן החמדה לסוף הוא נכשל ועובר על כולם, ובהמשך דבריו מגדיר את איסור החמדה כ"שורש החטאים כולן".

את

יתרו - תוכן ענייני הפרשה

- א. יתרו שמע על יציאת ישראל ממצרים, ומלחמת עמלק עמהם, ולכן בא לעם ישראל, ועמו צפורה - אשת משה ושני בניו, ומשה רבינו-חתנו יצא אל המדבר לקבלו, יתרו התגייר, ברך את ה' על ניסי ההצלה של בני ישראל, והקריב שלמים.
- ב. "ואתה תחזה": עצתו של יתרו למשה על מנוי שופטים, ולאחר מכן שב למדין לגייר את בני משפחתו (יה).
- ג. בני ישראל הגיעו בלב אחד למדבר סיני, למחרת ה' אמר למשה הקדמה לקבלת התורה: אתם ראייתם את חיבתכם ולאחר מכן הזכיר את עונשי מצרים, ואם תשמעו בקולי תהיו לי עם סגולה. בניי אמרו כל אשר אמר ה' נעשה.
- ד. למחרת, משה עולה להר וה' מצווה על ההכנות לקראת מתן תורה לישראל בהר סיני (יט, א-כה):
 - א. שלושת ימי הגבלה, טהרה וקדושה, איסור עליה להר.
 - ב. ביום השלישי (יום קבלת התורה) מעמד הר סיני: קולות וברקים, וקול שופר חזק. העם מתייצב בתחתית ההר. וה' מזהיר שוב שעם ישראל לא יעלו על ההר.
 - ג. קבלת התורה: עשרת הדברות.
 - ד. לאחר ששמעו בני ישראל את דברות ה', בקשו ממשה שהוא יאמר להם את דברי ה' (ממורא ה') (כ, א-יד).
- ה. חזרה על האיסור של עבודה זרה, ואזהרות על קדושת המזבח וצורתו (כ, טו-כג).

"וַיִּתְיַצְבוּ בַּתְּחִתִּית הָהָר" (יט, יז)

כמה שעות נמשך מעמד קבלת התורה? הנה במדרש פרקי דרבי אליעזר (פמ"ו) מובא: מעמד הנשגב שהיה בהר סיני בשעה שקיבלו בני ישראל התורה, לא נמשך אלא שלש שעות, שבחצות היום היתה קבלת התורה, ובשעה תשיעית ביום כבר חזרו ישראל לאוהליהם. והסיבה שלא לקח יותר מ-ג' שעות, כתב הרד"ל - רבי דוד בן יהודה לוריא זצ"ל שמתן תורה היה בערב שבת (כפי שפרקי דרבי אליעזר סובר שמתן תורה היה בערב שבת), ולכן לא האריך הקב"ה בנתינת התורה לאחר השעה תשיעית, שאז צריך כבר לעסוק בהכנת צרכי השבת, כמובא בגמרא (פסחים נ:): "העושה מלאכה בערבי שבתות וימים טובים מהמנחה ולמעלה, אינו רואה סימן ברכה לעולם". ופרש"י: מהמנחה - 9 שעות ומחצה, לכן הסתיימה קבלת התורה בתשע שעות. ועוד כתב הרד"ל שהוכרחו להפסיק אחר ג' שעות, שנצטוו בהר סיני על התפילה, והוצרכו להתפלל מנחה קטנה.

ממדרשי חז"ל על מתן תורה

* "היה הקול נהפך לשבעה קולות, ומשבעה לשבעים לשון, כדי שישמעו עובדי אלילים. והיתה כל אומה ואומה שומעת קולו של הקב"ה, ונפשם יוצאה, אבל ישראל לא היו ניזוקים" (ילקוט שמעוני איוב תתקל"א).

* כשדיבר הקב"ה 'אנכי ה' אלוקיך', מיד פרחו נשמתן. כיון שמתו, התחילו המלאכים מגפפין ומנשקין אותם, ואומרין להם: מה לכם, אל תיראו, 'בנים אתם לה' אלוקיכם'. והקב"ה ממתיק בחיכך הדיבור ואומר להם: 'לא בני אתם?!' 'אנכי ה' אלוקיכם, עמי אתם, חביבין אתם לפני'. והתחיל מפתה אותן עד שחזרה נשמתן, והתחילו מבקשים מלפניו... התחילה התורה מבקשת רחמים על ישראל מן הקב"ה. אמרה לפניו: ריבוננו של עולם, יש מלך משיא בתו והורג את בן ביתו. כל העולם כולו שמח בשבילי ובניך מתים, מיד חזרה נשמתך" (שיר השירים ה', ט"ז אות ג).

* "פתח הקב"ה 7 רקיעים, ונגלה עליהם עין בעין, ביופיו ובכבודו ובתוארו, ובכתרו, ובכיסא כבודו. כיון ששמעו 'אנכי ה' אלוקיך' יצאה נשמת צדיקים, והחיה אותם. מה עשה הקב"ה, הוריד עליהם לארץ 120 ריבוא מלאכים. כל דיבור שיצא מפי הקב"ה, היה מלאך שמביאו לכל אדם מישראל, ושואל אותו האם הוא מקבל אותו עליו. והיה המלאך מפרט לו מה כלול באותו דיבור. אלו דינים, עונשים, גזרות, מצוות ושכר. וכשהיה אותו אדם מקבל אותו ואת אלוקותו של הקב"ה עליו - היה המלאך נושקו על פיו (שיר השירים א, ב).

* כשניתנה התורה - ציפור לא צייץ, עוף לא פרח, "אפילו עוברים במעי אמן קיבלו התורה, וערבו לאביהן שיקבלו התורה. וכרס אמן שהיו מעוברות מאירה כזכוכית, ונראים ורואים פני שכינה. וכשהקב"ה אומר אנכי ה' - הן עונים אחריו הן, לא יהיה לך והם עונים אחריו לאו" (חזקוני דברים ה, ג).

* כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני, זכו להיות כמלאכי השרת, לא משלו בהם מיני כינים, ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה. אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא (פרקי דרבי אליעזר פמ"א).

* ראוי היה עזרא שתינתן תורה על ידו לישראל, אילמלא קדמו משה" (מסכת סנהדרין כא:).

"פה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל"

(יט, ג) - כיצד ניתן לזכות לבן תלמיד חכם?

תמהו המפרשים: מדוע זכו הנשים שנאמר להן תחילה ואח"כ לאנשים? כתבו בעלי התוספות: רבי משה מנרבונא היה רגיל לדורשה: בזכותה של לאה - זכו לדיבור, שהייתה נותנת לאה על לבה טבלה של זהב, ובה חקוק "תורה צוה לנו משה", ובה היתה הוגה יומם ולילה, לכן היו עיני לאה רכות - מזהרורת של זהב, ולפיכך זכו צאצאיה בתורה קודם. ומסופר על ה"חפץ חיים" שכשהביאו לפניו את ספר התהלים של אמו הצדקת, התרגש ואמר בבכיה: היודעים אתם כמה דמעות שפכה אמי הצדקנית לפני הקב"ה עם ספר זה, כשבקשה שבנה יהיה יהודי כשר? וכשנשאלה אמו של ה"חפץ חיים" במה זכתה לבן שיאיר את העולם, סיפרה: לפני חתונתי ביקשה אמי לשוחח עמי דקות מספר, וכה היו דבריה: 'בתי הקשיבי לדברי, אנו מצווים לגדל את בנינו לתורה וליראת שמים, על כן אני מבקשת ממך דבר אחד: בכל עת פנויה טלי סידור זה לידך, והעתירי תפילה לפני בורא העולם שתזכי לגדל את ילדיך לתורה וליראת שמים, ואל תשכחי להוזיל דמעות בעת תפילתך'. בסיום דבריה העניקה לי סידור ובו תפילות וספר תהלים. 'וזה כל מה שעשיתי', סיפרה אמו של ה"חפץ חיים", בכל פעם כשסיימתי את עבודת הבית, או כשהנחתי סיר תפוחי אדמה על האש, והמתנתי כמה דקות לסיום הבישול, הייתי נוטלת את הסידור שקבלתי מאמי ע"ה ובוכה בדמעות שלישי לריבוננו של עולם שייחון את עיניו של ישראל'קה שלי, ואזכה לגדלו לתלמיד חכם וירא שמים.

"וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל פְּנֵי נְשָׁרִים וְאָבָא אֶתְכֶם אֵלַי"

(יט, ד) - הנשר כמשל לאדם

כנשר הזה הנקרא "נשר" על שם שנוצותיו נושרות לעיתים מזומנות והוא מתעטה בכל פעם מחדש בנוצות וכנפיים חדשות. כך גם יהודי צריך להיות מחונן בסגולה זו ולהתנער בכל עת מצוא מפיתויו של יצר הרע האורב לו להכשילו ולעטות מעיל תשובה וצדקה מחדש כתינוק שנוולד ולא להיסחף במחשבות תוגה על מה שקילקל ולשקוע בתהום הייאוש חלילה, ועל זה נאמר: "שבע יפול צדיק וקם" - אף על פי שחטא הוא מתרומם ושב לאביו שבשמים ע"י שעושה תשובה שלימה בכל ליבו, כך יוכל לקבל עליו את התורה ויתקיים בו: "ואביא אתכם אלי"...

"כִּפֹּר אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ..." (כ, יב)

לדעת מה זה חומרא ומה זה עיקר הדין

פעם זכה יהודי בפסח להיות אצל אחד האדמו"רים, ובזמן שהוא אכל מצה, נפל פירור של מצה לתוך צלחת המרק, אז האדמו"ר רמז למשרת שלו שייגש בשקט לבעל הבית, ויגיד לו שיורידו את הצלחת הזו מהשולחן.

למחרת ישבה שם בשולחן אמו של האדמו"ר. היא אכלה ואצלה נפל פירור של מצה לתוך הצלחת. האדמו"ר ראה את זה ולא אמר כלום. שאל אותו בעל הבית: "אני מקבל את כל מה שהרבי אומר, אבל תורה היא וללמוד אני צריך, שכשאצלי נפל פירור - שלחת את המשרת לבקש שיורידו את הצלחת, שזו שאלה של בליעה של שרויה, אצל אמא שלך גם נפל ולא אמרת כלום, מדוע?" אמר לו הרב: "תשמעו, ר' איד: שהעניין של שרויה הוא חומרא, אבל כיבוד אב ואם זה דאורייתא, וצריך לבטל כל חומרא מפני כיבוד אב ואם!"

גאונותו הבלתי מצויה ישב כל הלילה עם נר גדול ולמד בהתמדה נוראה, מישהו רוצה ללמוד כמותו?... אין זה אלא משום שיצר הרע לא איכפת לו שתשמע תקיעות כל היום, כי מה שמעניין את יצר הרע זה העיקר שהוא לא ילמד תורה. לא איכפת לו שכל היום תשמע תקיעות העיקר שלא תלמד. מי שאינו לומד ורוצה דברים אחרים - זה מהיצר הרע שרוצה שלא ילמדו!

ואם התעסקות זמן רב בחומרות זה מהיצר הרע, השקעת זמן רב בהתעסקות בענייני השקפה זה לא מוצר הרע? מי שבאמת איכפת לו הוא לא מדבר על תורה אלא מדבר בדברי תורה, מכבד ומבטל את עצמו בפני לומדי התורה.

"וישמע יתרו..." (יח, א) - מעלת ההתבוננות

וברשי": מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. ומקור הדברים בגמרא (זבחים קט): "וישמע יתרו כהן מדין", מה שמועה שמע ובא ונתגייר, רבי יהושע אומר: מלחמת עמלק שמע, רבי אליעזר המודעי אומר: מתן תורה שמע ובא, רבי אליעזר אומר: קריעת ים סוף שמע ובא, ע"כ. ותמוה מדוע הגמרא שואלת 'מה שמועה שמע ובא', והרי מפורש כאן בתורה מה שמע - את כל הניסים אשר עשה הקב"ה למשה ולישראל. אלא שכשנדייק בדברי הגמרא, הרי שאלת הגמרא היא לא 'מה שמועה שמע', אלא השאלה היא 'מה שמועה שמע 'ובא ונתגייר', היינו מה השפיע עליו לבוא ולהתגייר. על זה משיבים התנאים, שקריעת ים סוף ומתן תורה ומלחמת עמלק הם השפיעו עליו לבוא ולהתגייר. ומדוע דוקא שתי דברים אלו - קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (שרשי' כאן מזכירים) הם שהשפיעו על יתרו לבוא ולהתגייר? יש לבאר: הנה בשעת קריעת ים סוף ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי (מכילתא), עם ישראל ראו את הכל בחוש, ולמרות זאת נפלו מאיגרא רמה זו אל מלחמת עמלק, שבא עליהם בגלל שהיו ברפידיים (לעיל יז, ח), ודרשו חז"ל: שרפו ידיהם מן התורה, ואמרו 'היש ה' בקרבנו' (רשי' סם). ההתבוננות בשני הדברים הללו יחד - קריעת ים סוף ומלחמת עמלק - הם הביאו את יתרו לידי המסקנה שגם כשזוכים לראות את כל הניסים והנפלאות ואת כל הגילויים העליונים - ללא חיבור עם התורה עשויים להגיע לידי רפיון עד כדי כפירה, וכל מה שראו לא מסוגל להשפיע במאומה לטובה, שכן לא די לראות ולהתרשם מכל הניסים והנפלאות, מזה לבד עדיין עלולים ליפול לבירא עמיקתא של 'רפידיים' ומלחמת עמלק. העיקר הוא שהאדם בעצמו ישתנה וישתפר, ויפנים לתוך פנימיותו, לאחר התבוננות מעמיקה, את כל מה שראה, ואז כל ההשגות והדיעות שלו יכולות להשפיע עליו לטובה. והרי רואים שדווקא יתרו הוא לבדו בא להתגייר, והלא כל באי עולם ראו וידעו על קריעת ים סוף ועל מתן תורה, ולמרות זאת אף דבר בעולם לא השתנה, (וראה מש"כ להלן בפסוק יז). סיבת הדבר נעוצה בכך שיתרו היה עסוק כל ימיו בהתבוננות בכל דבר, הוא עבד את כל האלילים שבעולם במטרה להגיע אל האמת. לכן הוא זה שעמד על חשיבות ההתבוננות המעמיקה, והבין שאי אפשר להסתפק בראייה וידיעה בעלמא. מתוך התבוננות זו הוא שינה את מהלך חייו. ללא התבוננות - אפשר לראות את קריעת ים סוף ואת מלחמת עמלק ומתן תורה, אך לא להשתנות, כמו שכל באי עולם ראו וידעו, אך היות שלא התבוננו - לא השתנו, על כן עלינו לעשות מה שעשה יתרו. "וישמע" - לשמוע ולהפנים ע"י התבוננות מעמיקה.

יש להם מה להגיד על כל דבר וגם יש להם הרבה זמן לעסוק בכך. הכל ברור להם והכל נהיר להם מה מותר מה אסור, מיהו הרב הראוי להערכה ומיהו הראוי להיות מוקע אל עמוד הקלון מי ראוי לבוא בקהל ומי לא וגם חכמת הנפש מצויה אצלם שהרי הם יודעים למה רב פלוני אומר כך ולמה אלמוני אומר אחרת יש להם גם תיאוריה שלמה שכל רב המתבטא בניגוד לדעתם זו ההוכחה הטובה ביותר לכך שהוא סטה מן הדרך ומותר לבזותו. אין להם רב מובהק להסתמך עליו, וכל משפט היוצא מפייהם מתאים פעם לרב פלוני ופעם לרב אלמוני ובדרך כלל הם מסתמכים על רבנים שכבר אינם בחיים מזה זמן רב שכמובן שאינם יכולים לאשר ולהכחיש. דרכם לדעתם היא דרך האמת הבלעדית ובשמה הם מוכנים להוקיע לבזות לחלל שם שמים בגלוי ובסתור, כי רק הם צודקים וכל השאר טועים ומטעים. אין להם כל בעיה עם העובדה שהם בסך הכל אנשים צעירים שגם אם היו קוראים ושונים לא יכלו להספיק הרבה, ובכל זאת אין להם כל ספק שגדולי ישראל אין להם דעה אלא מובלים בידי בני משפחה או תלמידים קרובים נגועים באינטרסים אישיים, ורק הם נטולי כל אינטרסים, שדואגים לכבוד שמים והמשך של אמת לעם ישראל.

ואתה עומד ותמה מנין להם עוז שכזה? מנין הביטחון העצמי שהם תמיד צודקים וכולם טועים? מהיכן הביטחון שהם מבינים טוב יותר מאשר זקני העדה שכבר עשרות בשנים מלמדים בישיבות מזכים את הרבים ועושים ככל אשר בידם להרבות תורה ויראה, לא חדל דיבור של תורה מפיהם, ועמלים עשרות שנים לזכך את מידותיהם, והנה חבורת 'צעירים' אשר בקושי קראו ובקושי שנו מרגישים שגורל עם ישראל תלוי על כתפיהם הצרות ומה שנותר להם זה רק "ללמד בינה" לבני התורה במה שאינו אלא חוצפה הכלולה בדברי חז"ל "נערים פני זקנים ילבינו" ואינם אלא שם שמים במקרה הרע - גאוותנים במקרה הטוב, ואנרכיסטים במקרה הרע. על מנת לדעת מה טוב לתורה ומה טוב לעולמה של תורה צריך להיות חלק ממנה. מי שאין לו בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד, ולומד את התורה יחד עם יישובם 48 דרכים שהתורה נקנית בהם כמו שנאמר בסוף מסכת אבות הוא האדם שיש לו דעת תורה ויש לו את הסיעתא דשמיא להורות בכל מה שקשור לתורה. הרי זה פשוט לכל בר דעת שאם לאדם עצמו לא אכפת מי יודע מה מלימוד תורה והוא יכול להעביר את ימיו ולילותיו בעשיית דברים רבים אך אינו ממוקד בתורה יומם ולילה - מהיכן ידע מה לא טוב לתורה?

וכעין זה סיפר הרה"ג ר"י יוזק שליט"א שבאחת הפעמים הוא שאל את הרב שטיינמן זצ"ל מה דעתו על מה שמסופר על מהר"ל דיסקין שבראש השנה הוא שמע תקיעות כל היום, כדי להיות בטוח שיצא ידי חובת המצווה. הרב שטיינמן בתשובתו החל להשיב שיש לדון מבחינה הלכתית האם מותר לתקוע בראש השנה תקיעות שלא לצורך וגם העיר אודות אלו שמחמירים לקחת בסוכות אתרוגים שונים מפרדסים שונים על מנת להיות בטוחים שהאתרוג שלהם אינו מורכב, שאם הם ייקחו את כל האתרוגים הרבים מביתם לבית הכנסת ביום טוב, יש אולי לחשוש שעוברים על איסור "הוצאה" מרשות לרשות כאשר זה שלא לצורך. והמשיך הרב שטיינמן שיש לתמוה לכאורה על השואלים בענייני תקיעות וחומרות של המהר"ל דיסקין מדוע הם יכולים ורוצים להשתנות ולהשתנות למהר"ל דיסקין בענייני תקיעות ולא שמענו אותם רוצים או מנסים להתדמות ללימוד התורה שלו? הרי מהר"ל דיסקין על אף

"וְעֵתָה אִם שָׁמְעוּ תִשְׁמְעוּ בְּקִלִּי וְשִׁמְרֶתֶם אֶת בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים" (יט, ה)

ישיבתו של רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד בברנוביץ הייתה שרויה במצוקה כספית קשה. ארבע מאות תלמידים, גדולים בתורה וביראה, ישבו ולמדו תורה בשקידה, אבל לא היה להם לחם די שבעים. בלית ברירה החליט רבי אלחנן וסרמן לנסוע לארצות הברית. נסיעה לארצות הברית פירושה היה באותה עת - שהות של שנה לפחות בנכר. היה עליו לעזוב את התלמידים ואת הישיבה למשך שנה שלמה.

בהגיעו לאמריקה, פגש יהודי בשם ר' יוסף אליהו אנטל, שאמר לרבי אלחנן וסרמן: "במנהטן מתגורר יהודי, שבעבר קראו לו פינחס וסרמן, והיום קוראים לו פיליפ קודסטין. הוא אדם עשיר מאוד, בעל מפעל גדול של מעילים, הלוואי וישיביל לזכות לסייע לישיבה..."

"פינחס וסרמן? אני מכיר אותו. כשהיינו ילדים למדנו יחד בחיידר. בבקשה, קח אותי אליו!" ר' יוסף אליהו היה די מסוייג. "ישנן שתי בעיות: ראשית, הוא התרחק מאד מתורה וממצוות, ושנית, הוא קמצן נוראי. להוציא ממנו דולר אחד זו משימה בלתי אפשרית". אך רבי אלחנן וסרמן החליט לעשות את ההשתדלות שלו בעניין. תחילה, ניסה לפגוש את פינחס-פיליפ, אבל המזכיר הודיע שהנ"ל עסוק. שוב ניסה רבי אלחנן, ושוב הודיע צוות עוזריו של מיסטר פיליפ גודסטין כי הוא עסוק. בפעם השלישית הצליח רבי אלחנן וסרמן להעביר הודעה לפינחס-פיליפ, שהוא מחפש אותו. האיש שמח מאוד לשמוע שרבי אלחנן, חברו מילדות, נמצא באזור, וביקש שיבוא לפגוש אותו בהקדם האפשרי.

רבי אלחנן הגיע לביתו המפואר של פינחס - פיליפ, והתקבל בהתרגשות גדולה. "ספר לי בבקשה, מה עבר עליך בשנים הארוכות בהן לא נפגשנו?" רבי אלחנן סיפר: "למדתי אצל ה'חפץ חיים' הקדוש, ואחר כך ב'כולל' בקובנה. היום ב"ה יש לי ישיבה המונה ארבע מאות תלמידים, שלומדים תורה לשמה. ומה איתך?" "הגעתי לארצות הברית בגיל שבע עשרה", סיפר פינחס-פיליפ, "מצאתי מכונת תפירה ישנה, תיקנתי אותה והתחלתי לעבוד איתה. היום יש לי מפעל לייצור מעילים, שמעסיק שלוש מאות עובדים. אני נחשב היצרן הגדול ביותר של מעילים במנהטן". לאחר זמן מה שאל פינחס-פיליפ את רבי אלחנן: "לשם מה באת?"

"רציתי לומר לך שלום" השיב רבי אלחנן. "נו, רבי אלחנן... אתה היית העילוי של החיידר, מאחורי כל מעשה שלך עומדת מחשבה עמוקה. אתה כמובן לא באת מרוסיה לומר לי שלום, מדוע, א"כ, באת?" "רציתי לומר לך שלום", שב ואמר רבי אלחנן. השיחה הסתיימה, מבלי שסיפר רבי אלחנן על סיבת בואו. רבי אלחנן חזר לאכסנייתו. לא חלף זמן רב, ופיליפ יצר איתו קשר, וביקש ממנו לשוב ולבקר אצלו בהקדם האפשרי. "תגיד לי, בבקשה, את האמת - למה באת? אני בטוח שמשוהו חשוב וגדול עומד מאחורי הנסיעה שלך לארצות הברית. אין לי מנוחה כל זמן שאני לא יודע. תגיד לי, בבקשה, למה". אמר לו ר' אלחנן וסרמן: "אתה רוצה לדעת למה באתי? הנה, תראה את המעיל שלי - יש פה רק שני כפתורים, אחד מהם רפוי, ועוד כפתור אחד חסר לגמרי. יש לך מפעל שלם של מעילים, אני מבקש שתתפור לי את הכפתורים". פיליפ מחייך. "א-י, ר' אלחנן, נראה לך שאין לי שכל בקודקודי? ר' אלחנן, אנא ספר לי את האמת - מדוע באת לכאן?" "מדוע נראה לך פשוט וברור שלא באתי בשביל הכפתורים?" שאל אותו ר' אלחנן. "כל הכפתורים הללו ביחד עולים כמה קופיקות, כרטיס הנסיעה באוניה להפלגה

ארוכה של ג' שבועות מרוסיה לארה"ב, עולה כמה מאות רובל. אתה לא תשלם כמה מאות רובל בשביל לתפור כפתורים, נכון? ולא תצא לנסיעה כל כך ארוכה ומפרכת, מבלי שתהיה לך סיבה חשובה".

כאן השיב לו ר' אלחנן: "ישמעו אוזניך, פינחס, מה שפיק מדבר. הגמרא בחגיגה אומרת, שמהלך כל רקיע - 500 שנה, ובין רקיע לרקיע - מהלך של עוד 500 שנה. נשמתי הייתה חצובה מתחת כיסא הכבוד, והקב"ה שלח אותה לדרך הארוכה של 500 שנה כפול 14 פעמים... לשם מה שלח הקב"ה את הנשמה שלך לעולם הזה, לעבור את כל הדרך הזאת? בשביל לתפור כפתורים?! בשביל זה באת לעולם, פינחס, לתפור כפתורים?! כלום ניתן לחשוב כך?! תורה אתה לא לומד, צדקה אתה לא נותן, מה יהיה איתך?"

והדברים עשו רושם חזק ופינחס החל לבכות. לראשונה, מזה שנים רבות, נזכר בבוראו. "בבקשה ממך, רבי אלחנן, תתחיל ללמוד איתי דף גמרא. כעת".

ר' אלחנן פותח גמרא, ולומד אתו סוגיה במתיקות גדולה. לפתע שבו אל פינחס רגשות קדומים, רגשות רבות של תשובה החלו מפעמים בקרבו. "אני חייב להתחיל ללמוד", הוא אומר לרבי אלחנן. ורבי אלחנן, ללא עיכובים, סידר לו חברותא ומקום ללמוד. "ועכשיו הרב יגיד לי מדוע באמת בא לכאן". "אל רבי אלחנן: "באתי מאחר שלישיבת ברנוביץ אין כסף". מיד פינחס הודיע לרב: "במשך השנתיים הקרובות, כל הוצאות ישיבת ברנוביץ תהיינה על חשבוננו!" ומה איתנו? אף אנו לא באנו לעוה"ז כדי לתפור כפתורים! נשמתנו נשלחה לדרך הארוכה כל כך כדי למלא את יעודה בעולם המעשה - עמל התורה וקיום המצוות, לעשות רצון אבינו שבשמים. "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא!

בברכת התורה

רוז ברינה

"לְאֲדָם מַעֲרַכִּי לֵב וּמַה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו דוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: ישראל מאיר בן עטרה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עויה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

הצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
זיווג הנוג: זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:
הרב מאיר יוסף בן כמסאנה שליט"א
אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: לילך בת מרגלית
מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה
שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט: פייבי בת חביבה בן חמו
נורית בת רחל: רחל בת נארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
רחל בת חיה
עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון